

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
4484-20

meddelad i Stockholm den 10 juni 2021

KLAGANDE

Post- och telestyrelsen
Box 5398
102 49 Stockholm

MOTPART

Erik Sandberg
Södergatan 62
274 34 Skurup

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 3 juli 2020 i mål nr 1669-20

SAKEN

Avgift för marknadskontroll enligt radioutrustningslagen

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen bifaller överklagandet, upphäver kammarrättens och förvaltningsrättens domar samt fastställer Post- och telestyrelsens beslut.

Dok.Id 241921

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax

Expeditionstid
måndag–fredag
09:00–12:00
13:00–16:00

BAKGRUND

1. Radioutrustningslagen (2016:392) innehåller bestämmelser om tillhandahållande av radioutrustning på marknaden och om viss användning av sådan utrustning.
2. Radioutrustning ska enligt radioutrustningslagen vara konstruerad och tillverkad så att den uppfyller olika krav. Kraven innebär bl.a. att utrustningen ska vara konstruerad så att den inte skapar radiovågor som är skadliga för annan radioanvändning. Alla de som tillverkar, importerar eller distribuerar radioutrustning är skyldiga att se till att endast produkter som uppfyller kraven tillhandahålls.
3. Post- och telestyrelsen (PTS) är marknadskontrollmyndighet enligt radioutrustningslagen och ska bedriva marknadskontroll av utrustning som omfattas av lagen. Marknadskontrollen riktar sig mot dem som tillverkar, importerar eller distribuerar radioutrustning och innebär att myndigheten bevakar att utrustningen uppfyller de tekniska och administrativa kraven.
4. Radioutrustningslagen omfattar inte all radioutrustning. Viss sådan utrustning omfattas av annan reglering och är därmed undantagen från PTS marknadskontroll. I en uppräkningslista i en bestämmelse i lagen anges vad lagen inte omfattar. Ett slags utrustning som anges där är sådan utrustning som omfattas av EU:s s.k. marindirektiv. Transportstyrelsen är marknadskontrollmyndighet för utrustning som omfattas av det direktivet.
5. Finansieringen av PTS uppgift som marknadskontrollmyndighet enligt radioutrustningslagen sker genom avgifter. För att täcka kostnaderna ska, enligt en bestämmelse i radioutrustningslagen, bl.a. den som har tillstånd att använda radiosändare enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation betala en avgift. PTS tillämpar regleringen på så sätt att en s.k. marknadskontrollavgift tas ut för varje beviljat tillstånd att använda radiosändare.

6. Erik Sandberg har tillstånd enligt lagen om elektronisk kommunikation att använda radiosändare ombord på ett fartyg. Den utrustning han använder omfattas inte av radioutrustningslagen utan av marindirektivet.
7. PTS debiterade Erik Sandberg årsavgift. Årsavgiften bestod av dels avgift för tillståndet att använda radiosändare, dels marknadskontrollavgift.
8. Erik Sandberg överklagade till Förvaltningsrätten i Stockholm och yrkade att beslutet skulle undanröjas i den del det avsåg marknadskontrollavgift. Han gjorde gällande att det var orimligt att ålägga honom avgiftsskyldighet för utrustning som uttryckligen var undantagen från radioutrustningslagen och som dessutom omfattades av en annan myndighets marknadskontroll.
9. Förvaltningsrätten fann att avgiftsskyldigheten enligt radioutrustningslagen inte kunde gälla för någon annan än den som har tillstånd enligt lagen om elektronisk kommunikation till att använda sådan utrustning som omfattas av radioutrustningslagen. Eftersom Erik Sandbergs utrustning var undantagen från radioutrustningslagen saknades det rättsligt stöd för att ta ut en avgift för marknadskontroll enligt den lagen. Förvaltningsrätten biföll därför överklagandet och upphävde PTS beslut såvitt avsåg marknadskontrollavgift.
10. Kammarrätten i Stockholm avslog PTS överklagande dit med i huvudsak samma motivering som förvaltningsrätten.

YRKANDEN M.M.

11. *Post- och telestyrelsen* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva kammarrättens och förvaltningsrättens domar och fastställa myndighetens beslut samt anför följande. Avgiften för marknadskontroll enligt radioutrustningslagen är inte knuten till den utrustning som används utan ska betalas av alla som gynnas av en störningsfri radiomiljö. Den krets som omfattas av bestämmelsen om

avgiftsskyldighet är således en annan än den som radioutrustningslagen i övrigt riktar sig till.

12. *Erik Sandberg* anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

13. Frågan i målet är om den som har tillstånd att använda radiosändare är skyldig att betala en avgift för marknadskontroll enligt radioutrustningslagen även om den utrustning som används inte omfattas av den lagen.

Rättslig reglering m.m.

14. I 1 § andra stycket radioutrustningslagen anges att lagen innehåller bestämmelser om tillhandahållande av radioutrustning på marknaden och om viss användning av sådan utrustning.
15. Av 2 § framgår att viss radioutrustning inte omfattas av lagen. Det gäller bl.a. sådan utrustning som omfattas av direktiv 2014/90/EU om marin utrustning och om upphävande av rådets direktiv 96/98/EG (marindirektivet).
16. Enligt 9 § första stycket radioutrustningsförordningen (2016:394) utövar PTS marknadskontroll enligt radioutrustningslagen.
17. Av 3 kap. 1 § lagen om elektronisk kommunikation framgår att det krävs tillstånd för att här i landet eller på ett svenskt fartyg eller luftfartyg utomlands få använda radiosändare. Ett tillstånd att använda radiosändare ska avse rätt att använda en viss radiosändare eller att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme.

18. I 15 § första stycket radioutrustningslagen föreskrivs att den som är anmäld enligt 2 kap. 1 § lagen om elektronisk kommunikation eller som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § samma lag ska betala en avgift för att täcka kostnaderna för marknadskontrollmyndighetens uppgifter enligt radioutrustningslagen. Avgiften ska betalas enligt grunder som leder till att kostnaderna med skälig andel fördelas på dem som bedriver anmäld verksamhet eller har tillstånd.
19. Med stöd av ett bemyndigande i förordningen (2016:602) om finansiering av Post- och telestyrelsens verksamhet har myndigheten meddelat föreskrifter om avgifter enligt bl.a. 15 § radioutrustningslagen.
20. Av 12 § Post- och telestyrelsens föreskrifter om avgifter i den i målet tillämpliga lydelsen (PTSFS 2018:6) framgår att den som har tillstånd att använda radio-sändare enligt 3 kap. 1 § lagen om elektronisk kommunikation ska betala en årlig avgift för marknadskontroll enligt radioutrustningslagen i enlighet med vad som framgår av bilagan till författningen. I bilagan anges att den årliga avgiften för sändare i sjöfartsradio är 374 kr per tillstånd, varav 12 kr avser avgift för marknadskontroll.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

21. Enligt 15 § radioutrustningslagen ska bl.a. den som har tillstånd att använda radio-sändare enligt 3 kap. 1 § lagen om elektronisk kommunikation betala en avgift för att täcka kostnaderna för marknadskontrollmyndighetens uppgifter enligt radioutrustningslagen. Avgiftsskyldigheten är inte begränsad till utrustning som omfattas av radioutrustningslagen.
22. Av 2 § radioutrustningslagen framgår att lagen inte omfattar all radioutrustning. Syftet med den paragrafen är dock endast att upplysa om att viss utrustning är undantagen från de krav som följer av lagen (jfr prop. 2015/16:93 s. 57 f.). Bestämmelserna i paragrafen riktar sig således i första hand till dem som omfattas av PTS marknadskontroll, dvs. tillverkare, importörer och distributörer.

23. Skyldigheten enligt 15 § radioutrustningslagen att betala en avgift för marknadskontrollen riktar sig däremot till dem som har nytta av den kontrollen, bl.a. användarna av radioutrustning, genom att de ges möjlighet att bedriva sin verksamhet utan risk för skador eller störningar på grund av undermålig utrustning (prop. 2000/2001:10 s. 6).
24. Enligt Högsta förvaltningsdomstolens uppfattning är den som har tillstånd att använda radiosändare enligt lagen om elektronisk kommunikation därmed skyldig att betala en avgift för marknadskontroll enligt radioutrustningslagen oberoende av om den utrustning som används omfattas av radioutrustningslagen eller inte.
25. Erik Sandberg har tillstånd att använda radiosändare enligt lagen om elektronisk kommunikation. PTS har således haft rätt att påföra honom en avgift för marknadskontroll enligt radioutrustningslagen. Överklagandet ska därmed bifallas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Kristina Ståhl, Kristina Svahn Starrsjö, Ulrik von Essen och Helena Rosén Andersson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Ia Hamlin.